

כב) הקב"ה גם כן מקיים המצוות כמו שאמרו במדרש (שמות רבה ל, ט) מלך גוזר גזירה והוא וכו' למה אינו משמר שבת וכו' והשיבו דהוא חצירו וכן אמרו (ברכות ו, ו) מנין שהקב"ה מניח תפילין. ועוד טובא. וכן מצות חכמים על זה נאמר ותגזור אומר ויקם (פסיקתא רבתי פייסקא ג) צדיק גוזר והקב"ה מקיים (תענית כג). וגם הוא מקיים משלוח מנות בפורים איש היינו ה' איש מלחמה (שמות טו, ג) לרעהו היינו כדרך שדרשו חז"ל בהרואה (ברכות נד ע"ב) על גב איש זה משה שנאמר (במדבר יב, ג) והאיש משה. וידוע דשורש תלמיד חכם נקרא משה בכל חכמי כל הדורות כנודע מטעם האריז"ל על מאמר חז"ל (שבת קא ע"ב ושאר מקומות) משה שפיר קאמרת. והם שתי מנות לאדם אחד היינו כל התלמידי חכמים שבארץ ישראל נקרא אדם אחד רעהו של הקב"ה שכן קוראו (תהלים קכב, ח) למען אחי ורעי ודרשו חז"ל (שמות רבה כז, א) על פסוק (משלי כז, י) ריעך וריע אביך וגו' זה הקב"ה ופירוש אביך החכמה כידוע. ושתי מנות היינו דיש שתי חכמות ודברי תורה שכתב ותורה שבעל פה שהם חכמה עילאה מה שמורגש שהוא מהשם יתברך כי אי אפשר לשכל אנושי להשיג דבר זה. וחכמה תתאה מה שנראה דשכל אנושי משיגו והוא באמת גם כן מהשם יתברך. והם השתי מנות שמישיגים בפורים התחדשות בלב מדברי תורה מה שהוא בגלוי מהשם יתברך ומה שהוא בהעלם ונראה כהתחדשות הלב:

ומתנות לאביונים הוא התאב לכל דבר ומילוי החשק ורצון והם שני אביונים דיש בעלי תורה ובעלי מצוות אוהב תורה לא ישבע וכן אוהב מצוות לא וכו' כמו שאמרו (מדרש רבה ואתחנן ב, כו) על פסוק אוהב כסף וגו' (קהלת ה, ט) והוא אביון לדבר ההוא ומילוי החשק נראה מתנה אחת. ומשלוח מנות הוא כבוד שהשם יתברך חולק לאדם כענין (דברי הימים - א ד, ט) ויהי יעבץ נכבד מאחיו על ידי דברי תורה (שמות רבה לח, ה). ומתנות לאביונים הוא עושר שנותן לאביון להשלימו, התלמיד חכם מתעשר בדעת ובעלי מצוות במעשים טובים:

וזהו הנתניה על בית המן כי להמן היו שני אלו כמו שאמרו חז"ל (במדבר רבה כב, ז ותנחומא מטות ה) שני עשירים היו בעולם המן באומות העולם. וכבודו מפורש בכתוב (אסתר ג, א) גידל המלך וגו' (שם ו, ו) למי יחפוץ המלך לעשות יקר וגו' וידוע דמלך סתם במלך מלכי המלכים הקב"ה כי היה חלק לו כבוד ועושר מלמעלה וזכו לזה מרדכי ואסתר ונצחיהו. ונאמר (שם ח, א) נתן המלך אחשורוש וגו' את בית המן וגו' וכן אחר כך (שם פסוק ז) ויאמר המלך אחשורוש וגו' הנה בית המן נתתי וגו':

ונראה כי המלך לבד הוא מלך מלכי המלכים ואחשורוש לבד הוא אחשורוש מצד עצמו כמו ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש ברשעו מתחילתו ועד סופו (מגילה יא). וצוחו וי בימיו (פתיחתא דאסתר ג) זהו מצד עצמו אבל המלך אחשורוש יש בו הרכבה פעולת השם יתברך וגם מצד עצמו. והמשכילים יבינו זה בכל המגילה. וכן בנתניה על בית המן ודאי הוא פעולת השם יתברך כנ"ל רק מכל מקום אינו מצד אמת לאמיתו דזה שייך רק בשאר אומות דעל ידי ניצוח ישראל היינו שהם קולטים הטוב שבהם שייך דהם לקחו ארצם ונקרא ארץ ישראל לעולם ארץ כנען שישראל לקחו חלקם וקלטו הטוב שבהם. מה שאין כן בעמלק שנאמר תמחה וגו' ואמרו חז"ל (מכילתא סוף פרשת בשלח) שלא יאמרו שור זה של עמלק היינו שאין שייך בהם קליטת החלק כלל רק ניצוחם הוא אבדונם מכל וכל ואיך שייך נתניה על בית המן כי באבדונו אין כאן עוד בית המן שירשו מהם ולא קלטו ממנו כלום. רק בעולם הזה כל זמן שלא נמחה זכר של עמלק שייך לומר כן כי מצד הדמיון הם גם כן מכלל הבריאה אם כן על כרחך יש בהם גם כן איזה צורך בריאה וישראל יוכלו לקלוט שורש זה גם כן. אבל מצד האמת אינם מכלל הבריאה כלל שנבראו רק כדי למחות מן העולם:

וזה ענין הפורים דעשיית מלאכה לא קבילו עליהו (מגילה ה ע"ב) כי באמת ביטול מלאכה הוא מצד השם יתברך ואין צריך לשום השתדלות ושייך רק מצד השם יתברך וקדושת שבת דקביע וקיימא. מה שאין כן יום טוב דישראל מקדשי הוא רק על ידי השתדלות רק טעם ביטול מלאכה משום דביום טוב ניתוסף קדושה מחודשת על ידי דישראל מקדשי ואותה קדושה משתרשת בקדושת שבת דהיינו קדושת השם יתברך שהוא שורש הכל שהכל יונק מזה ונעשית מהוספת קדושה זו גם כן קדושה קביע וקיימא. מה שאין כן בפורים אין הוספת דבר רק שנתגלה אור זה דאין צריך הוספת דבר דאין כאן תוספת כי דבוקים בעיקר:

וזה טעם כל המועדות בטילים וימי הפורים לא יהיו בטילים (מדרש משלי ט, ב) כי כל מועד על ידי נס וישועה נתחדש הוספה ולעתיד לבוא יהיה ה' לאור יומם ואין כאן התחדשות. מה שאין כן ימי הפורים

הוא גם כן אור זה. ומצד ישראל דמקדשי אין שייך ביטול מלאכה. ונמצא באמת אין כאן הוספה רק מצד עולם הזה יש הוספה דזה עצמו הוספה שניתוסף השגה זו דאין הוספה כלל. וזהו הנתונה על בית המן דניצוח עמלק הוא על ידי השגה זו שמשיג שאין הוספה כלל היפוך עמלק שהוא הומה ומהמה ויש בו אותיות עלק היא עלוקה דצווחת הב הב. וניצוח עמלק הוא על ידי ההיפוך ולא על ידי הקליטה ממנו וההיפוך הוא השגת דביקות זה לגמרי דקודשא בריך הוא וישראל כולו חד באמת לאמיתו והם נחלה בלא מצרים ובמה שאין גבול אין שייך תוספת: